

Selectie kandidaat en leerbedrijf voor praktijkleren in het MBO

Aanbevelingen voor mbo-instellingen vanuit ervaringen pilot praktijkleren met de praktijkverklaring

Doel notitie

Deze notitie bevat aanbevelingen voor mbo-instellingen wat betreft de fase van werving en selectie van kandidaten en werkgevers voor een passende mbo-opleiding. Dit in het kader van de steun- en herstelmaatregelen van het kabinet waaronder middelen voor kortdurende bij- en omscholing van werkzoekenden en met werkloosheid bedreigde werkenden via praktijkleren in het mbo.

Deze notitie is opgesteld op basis van ervaringen van samenwerkingsverbanden in de pilot Praktijkleren met de praktijkverklaring die in 2019 en 2020 plaats heeft gevonden. De notitie is afgestemd met het ministerie van OCW.

In de bijlage bij deze notitie is achtergrondinformatie te vinden over praktijkleren in het mbo. Ook is relevante wet- en regelgeving beschreven over inschrijving en verkorting in de derde leerweg.

Inleiding en context

Diverse partijen kunnen betrokken zijn bij de bij- en omscholing van werkzoekenden via het mbo. Naast UWV of gemeente vaak ook partijen die gelieerd zijn aan de gemeente of UWV. Zoals een leerwerkloket, ontwikkelbedrijf (sociaal werkbedrijf), RMC of private partijen die in opdracht van UWV of gemeente werken zoals jobcoachbedrijven of reïntegratiebedrijven. Ook als het gaat om werkenden kunnen, naast de werkgever, andere partijen bij deze bij- en omscholing betrokken zijn.

In de pilot 'Praktijkleren met de praktijkverklaring' is ervaring opgedaan met uitvoering van de opleidingstrajecten in bovenstaande samenwerkingsverbanden. Daarbij is voor de duur van een opleidingstraject doorgaans 3-6 maanden gehanteerd. De mbo-instelling beschikte doorgaans over diploma-erkenningen derde leerweg van kwalificaties van niveau 1 en 2 van het mbo die zij al in de bol en/of bbl leerweg uitvoerden.

Aanbevelingen

De mbo-instelling heeft een eigen verantwoordelijkheid voor het maken van afspraken met de kandidaat en het betreffende leerbedrijf over de uitvoering van de mbo-opleiding. Als, in het kader van bij- en omscholing via praktijkleren in het mbo, potentiële kandidaten en potentiële leerbedrijven worden aangeleverd via een of meerdere partners van regionale mobiliteitsteams, is het van belang om dit in een goede samenwerking met deze partijen te laten verlopen. Een goede onderlinge samenwerking tussen onderwijs, gemeente/UWV en andere betrokken partijen zorgt voor draagvlak en vertrouwen. Dit is een basis-ingrediënt voor een goed en snel advies over de passende bij- en omscholing via het mbo aan kandidaat en werkgever.

1 Samenwerking bij advisering kandidaat

Inclusief advies

In de pilot *Praktijkleren met de praktijkverklaring* is het begrip 'inclusief advies' geïntroduceerd. Een inclusief advies wil zeggen dat, binnen het samenwerkingsverband van verschillende (regionale) partijen, de afweging voor welke mbo-opleiding iemand in aanmerking komt, gezamenlijk wordt gemaakt door de betrokken partijen. Omdat zij de kandidaat en de omstandigheden het beste kennen.

Aanbevelingen:

- 1 Mogelijke criteria voor plaatsing in mbo-opleiding gericht op een praktijkverklaring:
  - Als iemand niet beschikt over een startkwalificatie:
    - ➔ onderzoek de schoolbaarheid/leerbaarheid van de kandidaat. Kandidaten komen in aanmerking voor praktijkleren op maat als zij niet (voldoende) in staat zijn om in een schoolomgeving te leren maar wel in staat zijn om (in de praktijk) te leren en zich te ontwikkelen
  - Als iemand al beschikt over een startkwalificatie:
    - ➔ ga na of er (persoonlijke) omstandigheden zijn die ertoe kunnen leiden dat ondanks eerder behaalde diploma's een opleiding gericht op het behalen van een praktijkverklaring voor de kandidaat op dit moment de best passende route is. Denk bijvoorbeeld aan:
      - kandidaten die door een ongeluk of andere persoonlijke omstandigheden niet meer in staat zijn te functioneren op het eerder behaalde niveau en/of in het eerder uitgeoefende beroep.
      - kandidaten voor wie het lang geleden is dat zij een startkwalificatie hebben behaald en het vertrouwen hebben verloren in het eigen leervermogen
      - kandidaten met grote aversie tegen alles wat met 'leren' en 'school' te maken heeft.
- 2 Maak gebruik van elkaars kennis en expertise. Maak als mbo-instelling, bij de aanmelding van de kandidaat bij het mbo, bijvoorbeeld gebruik van de door gemeente of UWV opgesteld klantprofiel, van de intake-instrumenten en/of diagnose-instrumenten. Of zorg als mbo-instelling ervoor dat andere partijen werken met intake-instrumenten die je als instelling hanteert. Maak, als het gaat om zittende werknemers, ook gebruik van de kennis van de werkgever. Kortom; zorg voor een intake van de kandidaat die herkend en erkend worden door alle partners die bij het inclusief advies aan de kandidaat betrokken zijn.
- 3 Houd bij het delen van informatie over de kandidaat rekening met de regels voor privacy/AVG, deel alleen wat relevant is voor de inschrijving in de meest passende mbo-opleiding en vraag indien nodig eerst toestemming van de kandidaat voor het delen van informatie-
- 4 Zorg voor korte lijnen zodat er snel en efficiënt met elkaar geschakeld kan worden om een kandidaat te kunnen laten starten met de mbo-opleiding, bijv. door elkaar te bellen bij twijfel.
- 5 Check of de kandidaat basiswerknemersvaardigheden bezit. Bij twijfel zet dan van tevoren een werkfit-traject in of maak dit onderdeel van de mbo-opleiding.

- 6 Onderzoek, desgewenst en in samenspraak met andere partijen, of aanvullingen met lessen, toetsen en/of examens mogelijk is en hoe dit dan vormgegeven kan worden.

2 Samenwerking bij advisering werkgever

Aanbevelingen:

1. Maak afspraken met andere partijen in het samenwerkingsverband over wie bij de werkgever nagaat of deze een erkend leerbedrijf is (te checken via stagemarkt.nl), zodat de werkgever, indien nodig, tijdig de erkenning als leerbedrijf bij SBB kan aanvragen.
2. Zorg dat alle partijen weten voor welke kwalificaties de mbo-instelling een diploma-erkenning derde leerweg heeft. In het geval partijen voorzien dat voor de scholing van de kandidaat een andere kwalificatie nodig zou zijn, spreek af hoe de mbo-instelling hierover snel kan worden geïnformeerd zodat de instelling deze diploma-erkenning kan aanvragen.
3. Maak gebruik van elkaars kennis en expertise. Maak als mbo-instelling, bij het afsluiten van de praktijkovereenkomst met de werkgever, gebruik van de al beschikbare informatie van andere partijen over de inhoud van de aan te bieden werkplek(ken)/functiecreatie/jobcarving. Spreek met partijen af, die de werkgever al spreken over het beschikbaar stellen van een werkplek, dat zij de inhoud van de werkplek alvast zo veel mogelijk beschrijven in de vorm van werkprocessen van de mbo-kwalificatiestructuur.

Bijlage Achtergrondinformatie

1 Praktijkleren in het mbo

Ter verbetering van de directe en duurzame inzetbaarheid van werkzoekenden en werkenden op de arbeidsmarkt is in het steun- en herstelpakket voor 2021 € 63 miljoen gereserveerd voor kortdurende bij- en omscholing via praktijkleren in het mbo. Het gaat hierbij om kortdurende bij- en omscholing (max 9 maanden) voor werkzoekenden en werkenden waarbij werken in een leerbedrijf wordt gecombineerd met het volgen van (een deel van) een mbo-opleiding

De opleiding wordt uitgevoerd in de derde leerweg. Het kan gaan om een mbo-opleiding:

- gericht op het behalen van een praktijkverklaring. Dit betreft praktijkleren op maat, waarbij in de praktijk van het leerbedrijf delen (werkprocessen) uit mbo-opleidingen worden geleerd op basis van de mogelijkheden van de kandidaat⁸ en het bedrijf. De praktijkverklaring, waarin de in het bedrijf geleerde werkprocessen zijn vermeld, maakt deel uit van de mbo-verklaring. Als aanvullende lessen of examens zijn behaald, krijgen die ook een plek in de mbo-verklaring.

Praktijkleren op maat is vooral bedoeld voor werkenden en werkzoekenden zonder startkwalificatie, voor wie het behalen van een diploma of certificaat vooralsnog niet haalbaar is. Maar ook mensen met een startkwalificatie, voor wie een diploma of certificaat niet haalbaar is, kunnen in aanmerking komen.

- gericht op het behalen van een certificaat. Hierbij doet de kandidaat een onderdeel van een mbo-opleiding, waaraan de minister van OCW een certificaat heeft verbonden vanwege de arbeidsmarktrelevantie voor werkzoekenden en werkenden. Bij een certificaatraject gaat het om uitvoering van een afgerond takenpakket dat deel uitmaakt van een beroep. Dit leert de kandidaat door het uitvoeren van een aantal werkprocessen in het bedrijf, aangevuld met bijbehorende lessen en een examen.
- gericht op het behalen van een diploma. Hierbij gaat het om een mbo-opleiding die kan worden ingekort vanwege opgedane werkervaring en/of een eerder afgeronde opleiding. Bij een diplomagericht traject voert de kandidaat werkprocessen uit in het leerbedrijf, aangevuld met relevante lessen en examens.

Bron: Kamerbrief Voortgang uitwerking aanvullend sociaal pakket van 30 november 2020
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/11/30/voortgang-uitwerking-aanvullend-sociaal-pakket>

2 Regelgeving inschrijving kandidaten in de derde leerweg

Vooropleiding

De in de WEB beschreven vooropleidingseisen voor de beroepsopleiding zijn van toepassing voor elke opleiding in elke leerweg. Deze vooropleidingseisen zijn ook dus ook van toepassing bij inschrijving van studenten in de derde leerweg. Het maakt niet uit of het opleidingstraject gericht is op afronding met een diploma, certificaat of praktijkverklaring. Daarbij heeft het bevoegd gezag van de instelling de bevoegdheid om iemand vrij te stellen van deze vooropleidingseisen als de student bij een onderzoek laat zien dat hij of zij geschikt is voor het betreffende onderwijs

Bron: handreiking Derde leerweg

<https://onderwijsenexamenring.nl/onderwijs/maatwerk/handreikingen-rondom-leven-lang-ontwikkelen-in-het-mbo/>

Opleidingsduur

De opleidingsduur voor het behalen van een mbo-certificaat of mbo-diploma is afhankelijk van zowel de kwalificatie-eisen voor deze opleiding als van de kennis en kunde waarover de kandidaat al beschikt. De onderwijsinstelling kan een mbo-opleiding gericht op het behalen van een certificaat of diploma verkort aanbieden voor kandidaten die al over relevante werkervaring beschikken of opleidingen/cursussen hebben gevolgd. De opleiding moet wel van voldoende kwaliteit zijn; de instelling moet kunnen verantwoorden dat de inrichting en de duur van de opleiding passend zijn voor de doelgroep.

Bron: handreiking Verkorting van opleidingen

<https://onderwijsenexamenring.nl/onderwijs/maatwerk/handreikingen-rondom-leven-lang-ontwikkelen-in-het-mbo/>